

REFERAT Udvalget for Trafik, Miljø og Byggeri - 2022-2025 d. 07-10-2025

Mødedato Tirsdag d. 07. oktober 2025 kl. 16:30

Mødested Mødelokale 2, Allerslev

Mødedeltagere Lis Vedel, Bjørn Lykke Sørensen, Jens K. Jensen, Martin
Stokholm, Lars Kimer Mortensen, Claus Jørgensen, Peter Olsen

Indholdsfortegnelse

TMB - Godkendelse af dagsorden.....	3
TMB - Orientering oktober 2025.....	4
TMB - § 14-forbud på Rye Præstegård på Ejbyvej 14-16 for at hindre nedrivning.....	6
EKL/TMB - Natur- og Klimaskovudvalgets anbefalinger til etablering af natur og skov ved Hvalsø	11
TMB - Eventuelt.....	14
TMB - Godkendelse af referat.....	15

Punkt 1: TMB - Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Godkendt

Punkt 2: TMB - Orientering oktober 2025

24-007875

Beslutning

Taget til efterretning

Resumé

A. Afgørelse i klagesag vedrørende Herslev Bygade 14, 4000 Roskilde

Planklagenævnet har givet Lejre Kommune medhold i afgørelse vedrørende byggetilladelse til en tilbygning til Herslev Bygade 14, 4000 Roskilde.

Naboerne mener, at projektet er lokalplanpligtigt, og at der derfor ikke kan meddeles byggetilladelse, før der er udarbejdet en lokalplan for området.

Kommunen har vurderet, at projektet ikke er lokalplanpligtigt, blandt andet fordi tilbygningen ligger på bagsiden af den eksisterende bebyggelse og derfor ikke vil påvirke områdets karakter. Der er meddelt byggetilladelse til det ansøgte projekt. Planklagenævnet har i deres afgørelse givet kommunen medhold.

Til orientering er der også en verserende klagesag hos Byggeklageenheden for samme ejendom/samme byggesag.

Klager er den samme og klager over, at byggeretten i forhold til afstand til skel og højde i forhold til skel ikke overholdes.

Byggesagen har været i høring, før der blev truffet afgørelse i sagen, ligesom der er lavet en helhedsvurdering - det vil sige en vurdering af, om den ansøgte tilbygning har en større negativ indvirkning på naboerne, end hvis byggeretten blev overholdt.

Når Byggeklageenheden træffer afgørelse i klagesagen, forelægges der et orienteringspunkt om udfaldet til udvalget.

B. Henvendelse fra Roskilde Kommune om cykelsti langs Lyngageren

Roskilde Kommune har rettet henvendelse til administrationen i Lejre Kommune og meddelt, at de har afsat midler til anlæg af en dobbeltrettet cykelsti langs Lyngageren i 2026. Lyngageren løber fra Lindborgvej i Roskilde Kommune til Ledreborg Alle i Lejre Kommune, hvor langt den største del er beliggende i Roskilde Kommune. Roskilde Kommune har spurgt, om Lejre Kommune kunne være interesseret i et samarbejde om et fælles projekt.

Roskilde Kommunes forventede udgifter til deres del af stien forventes at beløbe sig til i alt 6,0 mio. kr. fordelt med 0,4 mio. kr. til foranalyse i 2025 og 5,6 mio. til selve anlægsarbejdet i 2026. Lejre Kommunes andel af stien er 360 meter, som overslagsmæssigt vil beløbe sig til 1,1 mio. kr. Se bilag 2 - Sti langs Lyngageren.

Finansiering af Lejre Kommunes andel af stien kan ske af anlægspuljen Trafiksikkerhed cykel- og gangsti 2026, hvor der ifølge det foreløbige budget 2026 - 2029, er et budget på 7,312 mio. kr. i 2026.

C. Status - politianmeldelser jf. Planlovens § 51a, stk. 4 - ulovlig helårsbeboelse i sommerhuse

I vinterperioden 2024/2025 blev der politianmeldt i alt syv personer fordelt på seks sommerhusadresser.

- Én person er fraflyttet.
- To sager om ulovlig helårsbeboelse – i alt tre personer – blev behandlet af politiet. De pågældende blev idømt bøder på henholdsvis 5.000 kr. og 10.000 kr.
- De øvrige personer er fortsat bosiddende i sommerhusene.

Opsummering

Politiet behandler fortsat anmeldelser om ulovlig helårsbeboelse, også selvom sommerperioden er begyndt. Det betyder, at man ikke kan regne med at være "sikret" mod bøde, blot fordi sommerperioden er indtrådt.

Sidste år var vi, på grund af tekniske problemer i systemet, forsinkede i processen, og politianmeldelserne blev derfor først sendt senere end planlagt. I år er målet, at anmeldelserne indsendes så tidligt som muligt. Det vil med stor sandsynlighed betyde, at politiet får mulighed for at behandle flere sager i løbet af vinterhalvåret, og at flere ulovlige beboelser vil resultere i bødeforlæg.

Vores konsekvente indsats medfører dermed, at der idømmes bøder, og i visse tilfælde sker fraflytning. Dette sender et klart signal om, at reglerne håndhæves, og at ulovlig helårsbeboelse ikke accepteres

D. Status på affalds-app med kommunens navn og logo

Udvalget besluttede på mødet den 3. juni 2025 at lancere en ny affaldsapp med en samlet digital affaldsløsning og sorteringsguide. Det blev samtidig besluttet, at appen skal have et dansk – og ikke et engelsk – navn.

Perfect Waste har tidligere leveret affalds-apps til andre kommuner med kommunens eget navn og logo.

Google har dog ændret deres retningslinjer og tillader ikke længere apps, hvor kun navn og logo adskiller sig. Dette skyldes misbrug af praksissen blandt spiludviklere. Siden juni 2025 har leverandøren af Perfect Waste været i dialog med Google for at finde en løsning, der lever op til de gældende privacy-krav.

Sagen er nu løftet internt hos Google, men tidshorizonten er dog usikker, da processen afhænger af Googles godkendelse.

Flere kommuner – herunder Lejre Kommune – har efterspurgt en app med eget navn og logo, og leverandøren gør sit yderste for at finde en løsning.

Affaldsappen i Lejre Kommune lanceres således med navnet Perfect Waste. Når ændringerne godkendes, kan en app med Lejre Kommunes eget navn og logo etableres.

Bilag

Afgørelse - Planklagenævn - Herslev Bygade 14, 4000 Roskilde

Bilag 2 - Sti langs Lyngageren

Punkt 3: TMB - § 14-forbud på Rye Præstegård på Ejbyvej 14-16 for at hindre nedrivning

25-005561

Beslutning

Indstillingen tiltrådt

Resumé

Rye Menighedsråd har ansøgt om at rive hele Rye Præstegård ned for at placere en ny præstebolig et andet sted i den fredede præstegårdshave samt for at opføre et nyt menighedshus på det sted, hvor længehuset ligger i dag. SAVE-registreringen, Roskilde Museum og administrationen peger på, at stuehuset (den tidligere præstebolig) fremstår i særdeles god stand og er et stort aktiv for kulturmiljøet og derfor bør bevares.

Udvalget skal beslutte, om der skal nedlægges § 14-forbud på Rye Præstegård efter planloven med det formål at udarbejde en lokalplan, som hindrer nedrivning og sikrer bevaring af præstegården og bebyggelsesstrukturen.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at der nedlægges forbud efter planlovens § 14 på Ejbyvej 14-16 for at undgå nedrivning og sikre bevaring af Rye Præstegård med henblik på udarbejdelse af en lokalplan for præstegården

Beslutningskompetence

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri

Sagsfremstilling

Om Rye Præstegård - Ejbyvej 14-16

Ejbyvej 14 og 16 er en præstegård, der består af en gårdsplads i midten, et stuehus, en længebygning og en områdefredet parklignende have mod øst, hvor der er direkte adgang til Rye Kirke (se bilag 1).

Stuehuset, den tidligere præstebolig, er grundmuret i røde mursten og fungerer i dag som kirkekontor, mødelokaler og konfirmandstue. Længebygningen fremstår delvist i bindingsværk og anvendes til opmagasinering.

Ifølge BBR er både hovedhuset og længehuset opført i 1877. Historiske kort og fotos viser, at præstegården oprindeligt havde en tredje bygning – et længehus mod nord, som i dag er forsvundet.

Stuehuset er en del af et uspolet kulturmiljø omkring Rye Kirke. Præstegården kan ses fra både Ejbyvej og fra Rye Kirke, hvor der er kig til den langs kirkegårdsmuren nord for kirken.

Hvad er der ansøgt om

Menighedsrådet ved Rye og Kirke Sonnerup Kirke ønsker tilladelse til nedrivning af de to eksisterende bygninger, da de anser bygningerne for at være i dårlig stand. I stedet ønsker de at opføre en ny præstebolig et andet sted i præstegårdshaven samt et separat sognehus til brug for menighedens aktiviteter og kontorer til medarbejderne ansat ved kirkerne – med en tværgående hæk mellem de to bygninger (se bilag 2).

Lejre Kommuneplan 2025

Rye landsby er i Lejre Kommuneplan 2025 udpeget som en landsby med bevaringsværdier. For bevaringsværdige landsbyer gælder følgende retningslinje:

1.2.3. Landsbyer og husrækker samt bebyggelse i det åbne land

"I landsbyer og husrækker, både de særligt bevaringsværdige og dem med mere enkeltstående bevaringsværdier, gælder det, at bebyggelse skal vedligeholdes, renoveres eller genopbygges i den tidsånd, som de oprindeligt er opført i eller som afspejler lokale byggeskik eller det omkringliggende miljø."

SAVE-registrering

Lejre Kommune har i juni 2025 fået foretaget en uvildig ekstern vurdering af bevaringsværdien af præstegården på

Ejbyvej 14 og 16 af Center for Bygningsbevaring (se bilag 3).

En SAVE-registrering er et dansk system til kortlægning og registrering af kulturmiljøer og udpegning af bevaringsværdige bygninger. Der arbejdes med fem parametre, der hver især får tildelt en delkarakter, der bliver sammenfattet i en samlet bevaringsværdi. I en SAVE-vurdering er klasse 1 højest, og 9 er lavest. De fleste kommuner fører en politik, hvor klasse 1-4 er bevaringsværdigt.

Kulturministeriet beskriver bygninger, der har en værdi på 3, således: "Bygninger 2-4 er de bygninger, som i kraft af deres arkitektur, kulturhistorie og håndværksmæssige udførelse er lokalt fremtrædende eksempler indenfor deres slags, eller bygninger, der i kraft af deres placering er umistelige for en helhed".

Center for Bygningsbevaring har vurderet, at det røde stuehus er bevaringsværdigt med en SAVE-værdi 3, som regnes for at være en høj bevaringsværdi. Stuehuset beskrives som et velholdt og velproportioneret hus med fine detaljer. Huset fremhæves især for sin historicistisk inspirerede arkitektur, sin kulturhistoriske betydning som præstegård og sin vigtige rolle i kulturmiljøet tæt ved Rye Kirke og Rye kirkegård.

Center for Bygningsbevaring har vurderet, at længebygningen samlet set har en SAVE-værdi på 4-5, som regnes for at være en middel bevaringsværdi. Under anbefalinger fremgår følgende: "Længehuset er medtaget af en del ombygninger, nyere murværk, tag, vinduer, dør mm og besidder ikke i sig selv nogen særlig høj bevaringsværdi; men bygningen på denne grund har med sin beliggenhed i kulturmiljøet langs kirkegårdsmuren en miljømæssig værdi, med karakter af tidligere udlænge underlagt præstegårdens stuehus. Det er vigtigt at fastholde det fodaftryk, hovedproportioner og hierarki fremadrettet, hvad enten man vælger at restaurere eller bygge nyt. Hvis bygningen erstattes af en nyere bygning eller rekonstrueres, så er den arkitektoniske bearbejdning meget vigtig."

Roskilde Museum

Roskilde Museum (ROMU) skriver i deres udtalelse om Rye Præstegård (se bilag 4):

"Med udsmykkede gavle og to længer i bindingsværk har den været en af landsbyens større, prestigefulde gårde. Det var ikke alene en bekvem bolig for præsten, men også en aktiv gård, som sørgede for en betydelig del af præstens indtjening. På trods af ombygningerne og den nedrevne længe fremstår præstegården fortsat som en samlet helhed med et tydeligt afgrænset gårdmiljø opdelt i avlsbygning og hovedhus."

"Hovedbygningen fremstår udvendigt i meget god, oprindelig stand på nær tre nedrevne skorstene samt udskiftede døre og vinduespartier. Den bevarede sidelænge fremstår også i god stand, dog ombygget med eternittag og med dele af bindingsværket tilsyneladende udskiftet til grundmur."

Roskilde Museum anbefaler, at der nedlægges et § 14-forbud mod nedrivning af præstegården og udarbejdes en bevarende lokalplan for Rye på baggrund af en systematisk SAVE-registrering af de bevaringsværdige bygninger i Rye.

Hvis dele af præstegården får tilladelse til nedrivning, anbefaler Roskilde Museum:

- Nyopførte bygninger respekterer det oprindelige gårdmiljøes inddeling, således at den trelængede gårds formsprog bibeholdes.
- Nyopført tilbygning holdes i lignende proportioner som de eksisterende bygninger
- Nyopført bygning i stil holdes i et klassisk formsprog med brug af traditionelle materialer.

Fredning

Præstegårdshaven er fredet med deklaration af 4. marts 1950, hvori der står at "Præstegårdshaven fredes og skal stedse henligge ubebygget bortset fra den nuværende bebyggelse" (se bilag 5). Der står desuden, at det er Kirkeministeriet (Roskilde Stift), som træffer afgørelse om nyplacering af præstegårdens bygninger, herunder tillige selve byggeplanen samt angående ombygninger og tilbygninger mv. uanset fredningsdeklarationen samt at Fredningsnævnet er påtaleberettiget.

Fortidsminde

Ved det sydøstlige hjørne ved præstegårdshaven ligger der en rundhøj, som afkaster en 100 meter fortidsmindebeskyttelseslinje, hvor der ikke må etableres ny bebyggelse (se bilag 5). Menighedsrådet ønsker at placere den nye præstebolig et nyt sted inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Lokalplan 13.01

Præstegården er omfattet af Lokalplan 13.01 for Rye by (se bilag 6), som blandt andet har til formål at sikre bevaring og forbedring af landsbymiljøet i Rye by. Præstegården udgør sammen med kirken og kirkegården område C i lokalplanen, men der er ingen bygningsreguleringer for område C, som sikrer bevaring af præstegården.

Generelt sikrer bestemmelserne i Lokalplan 13.01 ikke en bevaring af Rye landsby, selvom det ellers er lokalplanens formål.

Udtalelser

Administrationen holdt møde den 20. august 2025 med medlemmer af Rye Kirke-Sonnerup Menighedsråd og Lejre Provsti. På mødet præsenterede menighedsrådet deres projekt og overvejelser vedrørende Rye Præstegård. Administrationen fremlagde de dokumenter, der ligger til grund for vurderingen af sagen (SAVE-registrering, fredningsdokumenter, beskyttelseslinje for fortidsminder med mere).

Efterfølgende har formanden på vegne af menighedsrådet fremsendt en skriftlig udtalelse samt en række dokumenter, som omfatter følgende (se bilag 8a-8e):

- En fælles udtalelse fra Rye Kirke-Sonnerup Menighedsråd og Lejre Provsti, dateret 3. september 2025
- En udtalelse fra biskoppen over Roskilde Stift, dateret 3. september 2025
- En udtalelse fra bygningskonsulenten i Roskilde Stift, dateret 28. november 2020
- En orienterende miljøundersøgelse af Ejbyvej 16, udført af DMR den 9. januar 2025
- En orienterende miljøundersøgelse af Ejbyvej 14, udført af DMR den 9. januar 2025

Menighedsrådets hovedargumenter for at nedrive bygningerne og opføre nyt er følgende:

- Privatliv: En moderne tjenestebolig bør placeres i en separat bygning med afskærmede udearealer og egen indkørsel for at sikre præstefamiliens privatliv.
- Pladsforhold: Den eksisterende præstegård er for stor til enten at rumme tjenesteboligen eller de offentlige lokaler.
- Indeklima og helbred: Bygningen har vedvarende problemer med formaldehyd fra spånplader, hvilket har medført helbredsskader og sygemeldinger.
- Skadedyr: Gentagne rotteangreb har ført til lugtgener, allergiproblemer og konstruktionsskader.
- Vandskader og skimmel: Dårlige installationer har forårsaget vandskader og skimmel, og det vurderes nødvendigt at udskifte alle installationer.
- Lysforhold: Bygningens orientering medfører mørke og dystre rum, hvilket ikke kan afhjælpes uden væsentlige ændringer af bygningens karakter.

Administrationens vurdering

Administrationen anbefaler, at Lejre Kommune hindrer nedrivning af præstegården ved at nedlægge et § 14-forbud efter planloven. Når der er nedlagt et § 14-forbud, skal Lejre Kommune varsle grundejeren og inden for et år offentliggøre et lokalplansforslag – i dette tilfælde med fokus på bevarende bestemmelser, der sikrer det særlige værdifulde kulturmiljø omkring Rye Præstegård og Kirke.

Hvis menighedsrådet accepterer at bevare præstegårdens stuehus og bygge et nyt sognehus med samme placering og dimensioner som den eksisterende længebygning, har Lejre Kommune mulighed for at trække forbuddet tilbage, og er dermed ikke forpligtet til at udarbejde en ny inden ét år.

Kommentarer til menighedsrådets udtalelse samt nedlæggelse af § 14-forbud

Administrationen anerkender menighedsrådets argument om, at en moderne præstebolig ideelt set har afskærmede indgangsforhold og er placeret adskilt fra de semioffentlige kirkelokaler. Samlet set vurderer administrationen dog, at hensynet til bygningens bevaringsværdi og historiske betydning vejer tungere end ønsket om at adskille præstebolig og kirkelokaler i to helt nye bygninger, som vil bryde med det fredede og karakteristiske gård- og havemiljø. En god og grundig renovering af stuehuset vil efter administrationens vurdering kunne rette op på de indvendige lappeløsninger, der gennem årene har forårsaget de problemer med rotter og formaldehyd, som menighedsrådet beskriver.

I menighedsrådets udtalelse fremstilles det, som om det er et krav, at en tjenestebolig skal opføres eller indrettes i en separat bygning med afskærmede udearealer. Lovgivningsmæssigt er der ikke et krav om dette. I Osted Præstegård har

man for eksempel indrettet stuehuset som præstebolig, mens den ene længebygning rummer de semioffentlige lokaler – og det samme kunne man gøre ved Rye Præstegård, enten ved at opføre en ny længebygning i samme fodaftryk eller ved at renovere den eksisterende.

Ifølge menighedsrådet er stuehuset for stort til kun at rumme præstebolig eller de semioffentlige kirkelokaler. Ønsker man færre kvadratmeter i stuehuset, kunne man ved en gennemgribende renovering vælge ikke at udnytte 1. salens areal – det vil minimere bygningens samlede kvadratmeter væsentligt.

Administrationen deler ikke menighedsrådets vurdering af, at det eksisterende stuehus skulle være placeret uhensigtsmæssigt i forhold til lysindfald. Stuehusets to lange facader, hvor størstedelen af lysåbningerne er placeret, vender mod øst og vest, hvilket normalt anses for at være to attraktive orienteringer. Osted Præstegård er i øvrigt placeret på samme måde som Rye Præstegård.

Fredning og beskyttelseslinje omkring fortidsminde

Fredningsnævnet er påtaleberettiget i fredningssagen. Administrationen forventer, at Fredningsnævnet vil være enig i kommunens vurdering herunder, at bebyggelsesstrukturen skal bevares, og at der ikke bør bygges i haven, som menighedsrådet har søgt om.

Den ansøgte placering af den nye præstebolig med videre er placeret inden for beskyttelseslinjen omkring fortidsmindet, hvor der jævnfør naturbeskyttelseslovens § 18 ikke må placeres ny bebyggelse. Det er Lejre Kommune, som administrerer denne lovgivning, og der er praksis for ikke at give dispensation i sådanne tilfælde. Slots- og Kulturstyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne administrerer lovgivningen efter hensigten.

Det er administrationens vurdering, at både Fredningsnævnet og Slots- og Kulturstyrelsen vil være positive overfor en 'genopførelse' af de tidligere længebygninger (stald- og garagebygninger) med samme placering, dimensioner og arkitektoniske udtryk.

Bæredygtighed

Både SAVE-registreringen, Roskilde Museum og administrationens besigtigelser peger på, at stuehuset er i god stand og har stor kulturhistorisk værdi samt at det – ud fra både et bevarings- og ressourcemæssigt perspektiv – bør renoveres frem for at bygge nyt. Osted Præstegård, som er opført i 1880 nogenlunde samtidig med Rye Præstegård, er netop blevet gennemrenoveret, og administrationen vurderer, at der ikke er noget til hinder for, at Rye Præstegård kan undergå samme proces.

Sagen om præstegården i Rye kan betragtes som en del af en større national tendens, som en række førende bygningsrestaureringsarkitekter beskriver i et brev til Kirkeministeriet i februar 2025 (se bilag 7). Her skriver de blandt andet: "Desværre oplever vi flere og flere eksempler på at præsteboliger/præstegårde med store bevaringsværdier, og tillige stor brugsværdi, nedrives for at opføre nye boliger. Dette er bekymrende såvel fra et kulturbevaringsperspektiv som fra et bæredygtighedsperspektiv. Bygninger af høj kvalitet og gedigne materialer med lang holdbarhed erstattes af nyt byggeri, som typisk ikke har samme kvaliteter som det eksisterende. I de fleste tilfælde vil en istandsættelse (og hvor det er relevant: skimmelsanering) være billigere, mere bæredygtigt, og efterlade sognet med en bygning med større kvaliteter end et nybyggeri."

Økonomi og finansiering

Ingen

Bilag

Bilag 1. Billeder af Rye Præstegård

Bilag 2. Menighedsrådets projektbeskrivelse og situationsplan

Bilag 3_SAVE-registrering_Rapport Ejbyvej 14-16, Kirke Såby rev. al_ 25.07.25

Bilag 4. Udtalelse fra Roskilde Museum

Bilag 5_Fredning og fortidsminde ved Rye Præstegård

Bilag 6_Lokalplan 13.01 for Rye landsby

Bilag 7_Brev til Kirkeministeriet ang. præstegårde i Danmark_13.02.2025

Bilag 8a_Menighedsrådets udtalelse_Rye Præstegård_Dateret 03.09.2025

Bilag 8b_Udtalelse fra biskoppen over Roskilde Stift_Rye Præstegård_Dateret 03.09.2025

Bilag 8c_Udtalelse fra bygningskonsulent i Roskilde Stift_Rye Præstegård_Dateret 28.11.2020

Bilag 8d_Orienterende miljøundersøgelse_Længebygning_Ejbyvej 16_Rye Præstegård_Udført 08.01.2025

Bilag 8e_Orienterende miljøundersøgelse_Stuehuset_Ejbyvej 14_Rye Præstegård_Udført 08.01.2025

Punkt 4: EKL/TMB - Natur- og Klimaskovudvalgets anbefalinger til etablering af natur og skov ved Hvalsø

25-007030

Beslutning

Indstillingerne tiltrådt

Resumé

Kommunalbestyrelsen har besluttet at etablere et 11 ha stort natur- og skovområde syd for Kirke Hvalsø. I den forbindelse er oprettet et § 17, stk. 4-udvalg ved navn Natur- og Klimaskovudvalget. Udvalget har fået til opgave at komme med anbefalinger til Kommunalbestyrelsen omkring etablering af natur, skov og rekreative.

I denne sag præsenteres de anbefalinger, som Natur- og Klimaskovudvalget har udarbejdet.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at Natur- og Klimaskovudvalgets anbefalinger godkendes, for så vidt angår etablering af skov/naturområdet i samarbejde med Klimaskovfonden
2. at Natur- og Klimaskovudvalgets anbefalinger - ud over projektet med Klimaskovfonden - tages til efterretning og indgår i det kommende arbejde med udvikling af området.
3. Udgiften til afledt drift på 50.000 kr. (2025 priser) i 2029 indarbejdes i budgetforslag 2027-2030 på bevilling 4.10.10 Natur, Miljø og Plan.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen har den 27. januar 2025 besluttet at etablere et nyt natur- og skovområde syd for Hvalsø By. Projektområdet er beliggende på de to kommunale matrikler - 5cg og 5ch Kirke Hvalsø By, Kirke Hvalsø.

Natur og skovrejsning

Konceptet for natur- og skovrejsningsprojektet er urørt skov etableret via såkaldt assisteret spredning. Det betyder i praksis, at omkring halvdelen af arealet tilplantes. På resten af området skal naturen og skoven selv udvikle sig. Der må efterfølgende ikke drives kommerciel skovdrift i skoven. Formålet er at etablere ny skov med en høj og varig CO2 binding og samtidig sikre, at naturen har første prioritet.

Projektet er multifunktionelt og skal ikke kun mindske kommunens CO2-aftryk og skabe et værdifuldt naturområde, men giver derudover også mulighed for at forbedre de rekreative muligheder.

Projektet udføres i samarbejde med Klimaskovfonden og med støtte fra Green Producers Club. En forudsætning for skovens etablering er derfor, at den lever op til Klimaskovfondens krav.

Oprettelse af Natur- og Klimaskovudvalget

Kommunalbestyrelsen har haft et ønske om at inddrage foreninger, borgergrupper, naboer og interessenter i projektet for at sikre et tæt samarbejde. Derfor har Kommunalbestyrelsen oprettet et § 17, stk. 4 udvalg - Natur- og Klimaskovudvalget. Der er til formålet vedtaget et kommissorium, som fastsætter rammerne for udvalgets arbejde og kriterierne for udvælgelse af udvalgets medlemmer.

Der blev den 22. april 2025 inviteret til borgermøde om natur- og skovprojektet i Hvalsøhallen. På mødet fremlagde administrationen projektets mål og rammer. Mødet vakte stor lokal interesse, og der deltog 50 borgere og interesserede. Der var på mødet mulighed for at stille spørgsmål til projektet og komme med forslag og input til indhold. Endelig var det muligt at melde sig som deltager i Natur- og Klimaskovudvalget. Af de 15, som meldte sig til udvalget, blev foruden de fire politisk udpegede medlemmer, udvalgt syv, ud fra de i kommissoriet opsatte kriterier:

- . Mindst to personer, som repræsenterer en forening/borgergruppe
- . Mindst en repræsentant for naboer* til klimaskoven

- . Mindst to personer, som er uorganiserede, det vil sige personer, som ikke repræsenterer en forening/borgergruppe
 - . Mindst halvdelen af deltagerne skal bo i nærområdet**
 - . Naboer har fortrinsret, hvis flere tilmeldes indenfor nærområdet
 - . Grønt Råd får til opgave at udpege en deltager
- *Nabo defineres som beboere indenfor 300 meter fra klimaskoven*
*** Hvalsø By*

Natur- og Klimaskovudvalgets arbejde og anbefalinger

Udvalget har afholdt tre møder i løbet af fire måneder samt været på besigtigelse i projektområdet. Udvalget har i samarbejde udarbejdet fire overordnede anbefalinger, som omhandler følgende:

- Indretning af skoven
- Rekreative faciliteter
- Naturinitiativer
- Det videre arbejde

Udvalgets anbefaling til indretning af projektområdet begrænser sig ikke til skovrejsningsområdet i snæver forstand, men omhandler også de kommunale arealer i umiddelbar nærhed, og er indtænkt i den overordnede rekreative infrastruktur og udvikling af natur i lokalområdet.

Udvalget kommer i deres første anbefaling med forslag til skovens sammensætning, hvor der skal plantes træer, og hvor der skal være skovlysninger og udsigtskiler. Den anden anbefaling omhandler de rekreative faciliteter, som placering af stier, tilgængelighed for forskellige brugergrupper, formidling og bænke.

Den tredje anbefaling omhandler naturen i området, og her har udvalget fokus på indblanding af træer og buske, som er gavnlige for vilde bestøvere, vilde urter og struktur som naturlig hydrologi, sten i landskabet og græssende dyr.

I udvalgets sidste anbefaling kommenteres der på fremtidige projekter som genslyngning af Elverdamsåen, forbedring af sammenhæng i projektområdet og finansiering.

Anbefalingerne er nærmere udfoldet i bilag 1 - "Natur- og Klimaskovudvalgets anbefalinger til etablering og anvendelse af det nye natur- og skovområde syd for Kirke Hvalsø."

Medlemmerne af udvalget har tilkendegivet, at de glæder sig til udmøntningen af projektet, og at de har været glade for at blive inviteret med i arbejdet.

Videre proces

Såfremt Natur- og Klimaskovudvalgets anbefalinger godkendes, vil forvaltningen efterfølgende udarbejde endelige skovprojekt i samarbejde med Klimaskovfonden. Det endelige projekt forelægges relevante fagudvalg til endelig godkendelse.

Herefter vil der være en proces med myndighedsbehandling. Projektområdet ligger - jævnfør kommuneplanen - i "skovrejsning uønsket"-område og er udpeget som bevaringsværdigt landskab og kræver derfor en tilladelse. Forvaltningen vurderer, at udvalgets anbefalinger har indarbejdet det landskabelige hensyn i så høj grad som muligt. Dertil er hensynet til klima og biodiversitet tungtvejende og giver mulighed for tilladelse.

Det forventes, at skoven kan etableres i foråret 2026.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at det har været en god borgerinddragende proces, og at Natur- og Klimaskovudvalget er kommet frem til nogle anbefalinger, der vil skabe værdi for lokalsamfundet.

Administrationen vurderer desuden, at det har fremmet det lokale ejerskab til skoven og det fortsatte arbejde med at få etableret skoven og naturen i området.

Administrationen vurderer, at udvalgets anbefalinger i høj grad er inden for rammerne opsat af Klimaskovfonden til projektet og derfor realiserbare.

Økonomi og finansiering

Ad indstilling 1: Skovrejsning

Beslutter Kommunalbestyrelsen at følge Natur- og Klimaskovudvalgets anbefalinger, vil det ikke have økonomiske konsekvenser for kommunen i forhold til anlæg af den nye skov.

Klimaskovfonden afholder alle udgifter forbundet med udbud og etablering af skoven samt de første tre års vedligehold. Green Producers Club støtter det konkrete projekt gennem Klimaskovfonden.

15. Juni-Fonden, som har indgået et samarbejde med Klimaskovfonden, har givet tilsagn til 50 % finansiering af forundersøgelse og etablering af naturlige hydrologi, samt indkøb af sten til naturformål. De resterende 50 %, svarende til 15.000 kr. (eks. moms) finansieres af Lejre Kommune og findes inden for eksisterende budget.

Afledt drift: Fra 2029 skal Lejre Kommune finansiere afledt drift på projektarealet. Den afledte drift af det besluttede vurderes at være 50.000 kr. årligt i 2025-niveau.

Ad indstilling 2: Natur, grusstier og rekreative faciliteter

Anbefalingerne indeholder endvidere forslag til supplerende elementer, som ikke er besluttet med denne sag.

Såfremt de øvrige initiativer i udvalgets anbefalinger skal igangsættes, kræver det særskilt finansiering både til anlæg og afledt drift.

Sagens forløb

06/10/2025 Udvalget for Erhverv, Klima og Lokal udvikling - 2022-2025

Indstillingerne anbefales

Bilag

Bilag 1 - Natur- og Klimaskovudvalgets anbefalinger

Punkt 5: TMB - Eventuelt

Beslutning

Intet under dette punkt.

Punkt 6: TMB - Godkendelse af referat

Beslutning